

Scenariusz zajęć do projekcji filmu *Jakub, Mimmi i gadające psy*

(reż. Edmunds Jansons, Łotwa, Polska 2019)

Autorka: Klaudia Lewczuk – aktywistka, ekolożka, animatorka społeczna. Współzałożycielka jednego z pierwszych poznańskich ogrodów społecznych Kolektyw Kąpielisko oraz Po-Dzielni, pierwszego w Poznaniu freeshopu. Wraz z koalicją ZaZieleń walczy o aktywną ochronę parków i terenów zieleni oraz o zachowanie jak największej bioróżnorodności w mieście.

Temat: „Zieloną nosi koronę, przed skwarem daje ochronę” – lekcja o niezwykłej mocy drzew.

Grupa wiekowa: szkoła podstawowa, klasy I-III

Czas realizacji: dwie jednostki lekcyjne (ok. 90 minut)

Zagadnienia edukacyjne:

- Liście, kwiaty i owoce, czyli co wiemy o życiu drzew?
- Gruszki na wierzbie czy śliwki na sośnie? Rozpoznajemy roślinne gatunki!
- Zielona przeciwko smogowi! Czy drzewa mogą nam pomóc?
- Zapuszczanie korzeni. O znaczeniu lokalnej społeczności.
- Rozmowa – pierwszy krok do współpracy.
- Mali urbaniści – wielcy społecznicy: projektowanie własnego osiedla.
- Nie tylko rysunek. Plastyka w animacji.

Cele operacyjne:

Uczennica/uczeń:

- rozmawia o potrzebach własnych i swoich rówieśników,
- wie, czym jest petycja,
- współpracuje z rówieśnikami,
- podejmuje negocjacje i szuka rozwiązania problemu,
- dostrzega w otoczeniu możliwość zmiany i nabiera poczucia sprawczości,
- wie, że drzewa produkują tlen i stanowią ważny element ekosystemu,
- rozumie proste materiały prasowe.

Formy i metody pracy: praca w grupie, dyskusja, rozmowa kierowana, praca indywidualna, burza mózgów.

Pomoce dydaktyczne:

- tablica, kreda,
- duży arkusz szarego papieru, kredki, ołówki, długopisy,
- kilka arkuszy papieru do drukarki,
- projektor lub tablica interaktywna,
- opcjonalnie: miara krawiecka.

Przebieg zajęć:

LEKCJA I. Temat proponowany: Twoje prawo do sprzeciwu.

- 1) Nauczyciel zaczyna dyskusję. Pyta uczniów, co zapamiętali z filmu. Razem z klasą ustala, że ważnym motywem fabuły jest sytuacja, w której Mimmi próbuje powstrzymać powstanie dużej inwestycji w miejscu, w którym mieści się lokalny park – jedyny teren zielony w całej okolicy.

Nauczyciel kontynuuje rozmowę, np. zadając klasie pytania:

- Dlaczego Mimmi chce zaważczyć o park?
 - Park jest dla Mimmi miejscem wyjątkowym, bohaterka ma bardzo dużo miłych i ważnych wspomnień z nim związanych.
 - Park jest cennym miejscem zabawy, rekreacji, odpoczynku.
- Czy Mimmi od razu dostaje wsparcie dla swojego buntu?
 - Nie, początkowo nikt nie jest zainteresowany wsparciem jej sprzeciwu
- Dlaczego?
 - Mieszkańcy zdają się zrezygnowani. Nie wiedzą, co może przynieść długofalowych skutków wybudowanie wieżowca w pobliżu ich domów.
- Kto w końcu dołącza do Mimmi?
 - Jakub i gang gadających psów.

Nauczyciel zwraca uwagę uczniów, że Mimmi jest w stanie zmienić decyzję inwestora nie poprzez akty wandalizmu czy podstępne zmiany planu budowy albo też magiczne zdolności Jakuba. Pozostawienie Parku – wspólnego miejsca odpoczynku i rekreacji – w nienaruszonym stanie udaje się dzięki **wyrażeniu sprzeciwu** wobec budowy. Mimmi i Jakubowi udało się ochronić miejsce dzięki **rozmowie** z właściwą osobą.

- 2) W starszych klasach nauczyciel może wprowadzić zagadnienie związane z Konstytucją. Nauczyciel mówi, że wszyscy mamy prawo do wyrażania swojego sprzeciwu. Prawo to zapewnia najważniejszy dokument dotyczy praw i obowiązków Polaków. Nauczyciel może zapytać dzieci, jak nazywa się taki dokument lub w rozsypance rozpisać na tablicy sylaby (np. TU-STY-KON-CJA), aby dzieci odgadły właściwe hasło. Po jego podaniu, dla utrwalenia, uczniowie mogą zapisać słowo w zeszytach. Następnie nauczyciel rozdaje uczniom wydruki pkt. 1 art. 54 Konstytucji (załącznik nr 1) lub – jeśli ma więcej czasu na wykonanie działania – dzieli klasę na grupy i rozdaje im po jednym egzemplarzu Konstytucji, prosząc, aby znalazły odpowiedni fragment (może wprowadzić element rywalizacji – wygrywa grupa, która wskaże odpowiedni fragment szybciej).

Nauczyciel lub chętny uczeń czyta fragment:

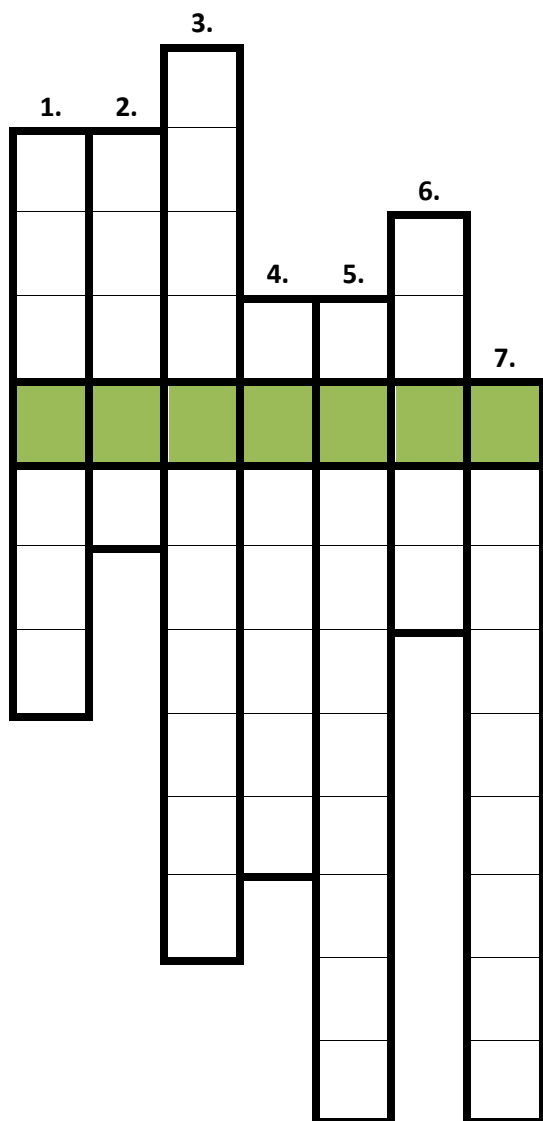
Art. 54, punkt 1. Konstytucji Rzeczypospolitej Polski:

Każdemu zapewnia się wolność wyrażania swoich poglądów oraz pozyskiwania i rozpowszechniania informacji.

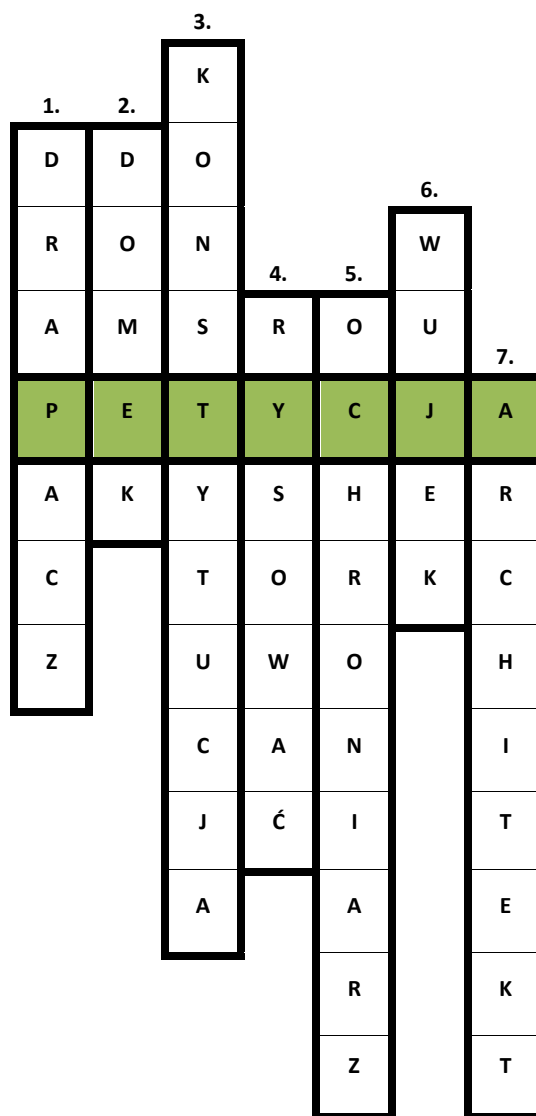
Następnie nauczyciel prowadzi w klasie dyskusję na temat tego, co oznaczać może ten fragment Konstytucji. Upewnia się, że wszyscy rozumieją, że z punktu tego wynika, że każdy obywatel ma prawo do mówienia wprost o tym, co mu nie odpowiada (np. w zagospodarowaniu terenu w naszej miejscowości czy dzielnicy, najbliższym sąsiedztwie – ale nie tylko).

- 3) Nauczyciel pyta uczniów o to, jak można wyrazić swój sprzeciw. Jeśli wśród wypowiedzi nie padnie słowo *petycja*, rysuje na tablicy krzyżówkę, którą klasa wspólnie rozwiązuje, odpowiadając na podpowiedzi nauczyciela. Jeśli wśród wypowiedzi uczniów padnie słowo *petycja*, można kontynuować rozmowę z ominięciem krzyżówki.

Wzór krzyżówki:

Rozwiązanie:

Hasła:

1. Wysoki wieżowiec to inaczej _____ chmur.
2. Mimmi miała go w parku na drzewie.
3. Najważniejszy dokument mówiący o prawach i obowiązkach Polaków.
4. Co uwielbiał robić Jakub w wolnym czasie?
5. Jako kto Eagle – tata Mimmi – pracował na budowie?
6. Eagle był nim dla Jakuba.
7. Zawód taty Jakuba.

4) Po odczytaniu rozwiązania krzyżówki (i opcjonalnie – zapisaniu go w zeszytach), nauczyciel pyta uczniów, czy wiedzą, czym jest petycja. Po krótkiej burzy mózgów wyjaśnia, że każdy dorosły obywatel ma możliwość napisania petycji dotyczącej np. zaprzestania działań lub wprowadzenia nowych rozwiązań. Może uzupełnić, że petycję pisze się po zapoznaniu się ze szczegółami danej sprawy, np. jeśli chcemy zatrzymać zniszczenie parku najpierw dowiadujemy się, do kogo prawnie należy park, kto nim zarządza i wydaje odnośnie jego zagospodarowania decyzje. Następnie

kierujemy swoją petycją do tych osób lub instytucji, zbierając podpisy innych osób, które uważają podobnie jak my. Współcześnie można zbierać podpisy pod petycją przez Internet.

- 5) W ramach ćwiczenia klasa tworzy treść wspólnej petycji, pod którą mogłaby się podpisać największa liczba uczniów. Treść petycji można ustalić wspólnie na forum klasy. Można też podzielić klasę na grupy. Każda z grup może mieć za zadanie stworzenie własnej petycji, a następnie pozбиieranie jak największej liczby podpisów w klasie.

W ramach wprowadzenia, nauczyciel prowadzi rozmowę kierowaną, podczas której dzieci zastanawiają się, jaki problem chcą poruszyć - co nowego przydałoby się w ich szkole/klasie lub co ich zdaniem warto jest zmienić? Warto zwrócić uwagę na to, że zmiana powinna być pożyteczna i mieć korzystny wpływ na szkolne lub osiedlowe życie.

Przykładowe odpowiedzi:

- plac zabaw w nowym miejscu?
- więcej owoców w szkolnym sklepiku?
- siłownia outdoorowa na osiedlu?
- większy wybór zajęć pozalekcyjnych?
- więcej roślinek w klasie?
- wypożyczalnia rowerów/hulajnóg/deskorolek po drodze do szkoły?
- więcej drzew w osiedlowym parku?
- oświetlenie boiska?

Następnie uczniowie podpisują się pod petycją/petycjami, jeśli zgadzają się z jej/ich treścią.

Uwaga: w tym ćwiczeniu bardzo istotne jest, by petycję/petycje nauczyciel realnie dostarczył do adresata (rady osiedla, dyrektora szkoły itp.). Ponieważ na petycję adresat ma obowiązek odpowiedzieć w trakcie 30 dni (dotyczy to instytucji publicznych) – jest szansa, że uczniowie otrzymają merytoryczną odpowiedź z wyjaśnieniem danej sytuacji. Może to wpłynąć znacząco na ich postrzeganie własnej sprawczości w życiu społecznym.

LEKCJA II. Temat proponowany: Niezwykła rola drzew?

- 1) W filmie „Jakub, Mimmi i gadające psy” oglądamy próbę uratowania parku. Jakie znaczenie dla ludzi mają drzewa? Nauczyciel rozpoczyna dyskusję, zadając pytania:
- gdzie najbardziej lubimy spędzać czas?
 - czy przebywanie w parku, lesie lub ogólnie wokół drzew może wpływać na nasz nastrój?
 - czy drzewa mogą pełnić jeszcze jakąś zaletę poza tym, że dobrze nam się wokół nich przebywa?
- 2) Nauczyciel przeprowadza ćwiczenie. Na dużej kartce lub dużym arkuszu szarego papieru klasa rysuje razem wielkie stare drzewo. Zadaniem dzieci jest dopisanie lub schematyczne dorysowanie wszystkich jego funkcji, np.:
- produkcja tlenu,
 - oczyszczanie powietrza,
 - dawanie owoców,
 - dawanie schronienia zwierzętom,
 - dawanie cienia w upalne dni,
 - ochrona przed hałasem,
 - ozdabianie miasta,
 - można także w jego koronach zbudować domek.

Nauczyciel może rozpocząć ćwiczenie burzą mózgów. Może również, w celu uzupełnienia brakujących elementów, przeprowadzić rozmowę z dziećmi w trakcie wykonywania ćwiczenia. Po zakończeniu pracy powstały plakat można zawiesić w klasie.

Wskazówka: doskonałą inspiracją i pomocą do ćwiczenia może być książka Wojciecha Grajkowskiego i Szymona Sochy pt. „Drzewa”.

- 3) Nauczyciel zadaje uczniom pytanie o to, dlaczego wycinanie starych drzew jest tak szkodliwe. Kiedy uczniowie wypowiedzą się, może wyświetlić w klasie zdjęcia buków (załącznik nr 2) i zadać zagadki (na które dzieci odpowiedzą według własnych intuicji):
- Ile lat może mieć drzewo (2)? (Jego wiek szacuje się nawet na 330 lat.)
 - Ile lat mogą mieć młode drzewka (1)? (Choć wyglądają na bardzo młode – mają aż 8 lat.)
 - Jak duży obwód może mieć pień drzewa (2)? (Ponad 7 m. Dzieci mogą zgadywać odpowiedź na to pytanie, stając grupami w kręgu. Nauczyciel może zmierzyć obwód kręgu miarą krawiecką).
 - Ile młodych drzewek potrzebnych jest do wyprodukowania takiej ilości tlenu, jaką produkuje dorosłe drzewo – niekoniecznie tak potężne jak buk (2)? (1700)
- 4) Nauczyciel przeprowadza rozmowę o tym, jakie istnieją zagrożenia dla drzew w naszym otoczeniu. Dzieci na zasadzie burzy mózgów wymienić mogą np.: wycinkę pod budowy obiektów, wycinkę pod plantacje (np. palmy olejowej), wycinkę dla pozyskania budulca lub paliwa, huragany, susze, pożary... W razie potrzeby nauczyciel naprowadza klasę na odpowiedzi. Następnie pyta: czy istnieją jakieś sposoby, by chronić drzewa? Uczniowie wymieniają swoje pomysły.

Wskazówka: W ramach uzupełnienia lekcji warto zorganizować akcję sprzątania pobliskiego lasu lub parku albo sadzenia drzewek w uzgodnionym wcześniej przez nauczyciela miejscu (poradnik na ten temat dostępny jest pod adresem: <http://aleje.org.pl/pl/przyjaciele-drzew/480-jak-zorganizowac-akcje-sadzenia-drzew>).

ZAŁĄCZNIKI

Załącznik nr 1

Art. 54, punkt 1. Konstytucji Rzeczypospolitej Polski:

Każdemu zapewnia się wolność wyrażania swoich poglądów oraz pozyskiwania i rozpowszechniania informacji.

Załącznik nr 2

(1) 8-letni buk pospolity

Źródło: olx.pl

(2) Buk Sobieskiego – najgrubszy jednopniowy buk w Polsce (obwód – ponad 7 m), Świerklany

Źródło: Wikipedia